

LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS KONTROLE
Otrais revīzijas departaments

KRIŠJĀNA VALDEMĀRA IELĀ 26, RĪGĀ, LV – 1010
tālr. 7017619, 7017504, fakss 7017673, e-pasts: otrais@lrvk.gov.lv

Rīgā

LR Aizsardzības ministrijas
valsts sekretāram
a.god. **E.Rinkēviča** kungam

Kr.Valdemāra ielā 10/12, Rīgā, LV - 1473

2007.gada 25.aprīlī

Nr.5.1-2-44/2006

Revīzijas ziņojums
par Aizsardzības ministrijas 2006.gada finanšu pārskata
sagatavošanas pareizību

Revīzijas pamatojums

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3.panta 2.punktu, veikta finanšu revīzija Aizsardzības ministrijā par 2006.gada finanšu pārskatu. Pārskats ietver pārskatu par Aizsardzības ministrijas finansiālo stāvokli (bilance), ieņēmumu un izdevumu pārskatu, pašu kapitāla izmaiņu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, grāmatvedības politiku (aprakstu), pārskatu pielikumus un vadības ziņojumu par budžeta izpildi.

Revidējamās vienības atbildība

2. Aizsardzības ministrijas vadība ir atbildīga par finanšu pārskata sagatavošanu un tajā sniegtās informācijas patiesu uzrādīšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Šī atbildība ietver tādu iekšējās kontroles sistēmas izveidošanu, ieviešanu un uzturēšanu, kas nodrošina finanšu pārskata, kas nesatur krāpšanas un kļūdu izraisītas būtiskas neatbilstības, sagatavošanu un patiesu atspoguļojumu, piemērotas grāmatvedības politikas izvēli un lietošanu.

Valsts kontroles atbildība

3. Valsts kontrole ir atbildīga par savu sniegto atzinumu. Revīzija veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem.
4. Revīzija plānota un veikta, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, ka finanšu pārskatā nav būtisku neatbilstību. Revīzija ietver procedūras, lai gūtu atbilstošus, pietiekamus un ticamus pierādījumus, ka finanšu pārskatā nav būtisku neatbilstību. Valsts kontrole veica finanšu pārskata sagatavošanas un darījumu atbilstību Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām pārbaudes. Revīzija ietver arī pielietoto grāmatvedības principu izvērtējumu.

Revīzijas apjoms

5. Revīzijas laikā izlases veidā tika pārbaudīts Aizsardzības ministrijas konsolidētais 2006.gada finanšu pārskats, veicot pārskata sakarību pārbaudi un pārskata datu atbilstības pārbaudes grāmatvedības uzskaites datiem, kā arī pārbaudīta iepriekšējā Valsts kontroles revīzijā konstatēto kļūdu un nepilnību novēršana.
6. Revīzijas laikā izlases veidā tika pārbaudītas šādas Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu pārskata daļas:
 - Aizsardzības ministrijas Centrālā aparāta pārskata daļas: pamatlīdzekļi, norēķini par prasībām (debitori), pamatkapitāls, pakalpojumu samaksa, atalgojumi, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, komandējumu un dienesta braucienu izdevumi;
 - Nacionālo bruņoto spēku (turpmāk tekstā - NBS) Apvienotā štāba (turpmāk tekstā – AŠ) pārskata daļas: nemateriālie ieguldījumi, pamatlīdzekļi, pārskata gada (perioda) budžeta izpildes rezultāts, norēķini par darba samaksu un ieturējumiem no darba algas (izņemot nodokļus), norēķini par nodokļiem, pakalpojumu samaksa, materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra (vērtībā līdz Ls 50 par vienību) iegāde, atalgojumi, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, komandējumu un dienesta braucienu izdevumi;
 - NBS Nodrošinājuma pavēlniecības (turpmāk tekstā – NBS NP) pārskata daļas: pamatlīdzekļi, krājumi un norēķini par prasībām (debitori), pārskata gada (perioda) budžeta izpildes rezultāts, pamatkapitāls, pakalpojumu samaksa, materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra (vērtībā līdz Ls 50 par vienību) iegāde, kustamie īpašumi (virs Ls 50), investīcijas;
 - NP 1.Reģionālā nodrošinājuma centra (turpmāk tekstā – 1.RNC) pārskata daļas: pamatlīdzekļi, krājumi, pamatkapitāls, pakalpojumu samaksa, materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra (vērtībā līdz Ls 50 par vienību) iegāde, investīcijas;
 - NP 3.Reģionālā nodrošinājuma centra (turpmāk tekstā – 3.RNC) pārskata daļas: pamatlīdzekļi, krājumi, pārskata gada budžeta izpildes rezultāts, pamatkapitāls, pakalpojumu samaksa, materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra (vērtībā līdz Ls 50 par vienību) iegāde;
 - NBS Gaisa spēku štāba (turpmāk tekstā – GS) pārskata daļas: pamatlīdzekļi, krājumi un norēķini par prasībām (debitori), pārskata gada budžeta izpildes rezultāts, pakalpojumu samaksa, materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra (vērtībā līdz Ls 50 par vienību) iegāde, investīcijas;
 - LR Zemessardzes štāba (turpmāk tekstā – ZS štābs) pārskata daļas: pamatlīdzekļi, krājumi, pamatkapitāls, pakalpojumu samaksa, materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra (vērtībā līdz Ls 50 par vienību) iegāde;
 - NBS Mācību vadības pavēlniecības (turpmāk tekstā – MVP) pārskata daļas: pamatlīdzekļi, krājumi, pārskata gada budžeta izpildes rezultāts, pakalpojumu samaksa, materiālu, energoresursu, ūdens un inventāra (vērtībā līdz Ls 50 par vienību) iegāde;

- Aizsardzības īpašumu valsts aģentūras (turpmāk tekstā – AĪVA) pārskata daļas: pamatlīdzekļi, norēķini par prasībām (debitori), pārskata perioda budžeta izpildes rezultāts, atalgojumi, kapitālais remonts, investīcijas;
- Latvijas ģeotelpiskās informācijas aģentūras (turpmāk tekstā – LĢIA) pārskata daļas: pamatlīdzekļi, atalgojumi, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas;
- Militārās izlūkošanas un drošības dienesta pārskata daļa: operatīvie līdzekļi.

7. Revīzija nodrošināja pietiekamu pamatu ziņojuma sniegšanai.

Revīzijas mērķis

8. Revīzijas mērķis – pārbaudīt, vai 2006.gada finanšu pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par Aizsardzības ministrijas finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un Aizsardzības ministrijas darbības rezultātiem, kas noslēdzās 2006.gada 31.decembrī, un ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi

9. Revīzijas apjomā ietvertajās pārskata daļās esam atklājuši būtiskas neatbilstības.

Augsta prioritāte

Grāmatvedības organizācija

Konstatējumi

10. Aizsardzības ministrijas finanšu pārskata konsolidācija notiek trīs līmeņos un tajā tiek iekļauti 26 iestāžu finanšu pārskati, no tiem četri ir konsolidētie finanšu pārskati. Aizsardzības ministrijas konsolidētajā finanšu pārskatā ietilpst NBS konsolidētais finanšu pārskats.
11. Aizsardzības ministrija nav noteikusi padotības iestādēm pamatnostādnes grāmatvedības politikai un finanšu pārskatu konsolidācijai, tai skaitā konsolidācijas procesā konstatēto kļūdu novēršanas procedūras, kas nodrošinātu attiecīgu labojumu veikšanu visos pārskata konsolidācijas līmeņos. Finanšu pārskatu konsolidācija tiek veikta datorizēti *MS Excel* vidē. Novēršot konsolidācijas procesā konstatētās kļūdas, veiktās darbības netiek dokumentētas¹.
12. Grāmatvedības uzskaitē Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs tiek pielietotas dažādas grāmatvedības uzskaites datorprogrammas. Piemēram, NBS NP, NP 1.RNC, NP 3.RNC un NBS AŠ izmanto datorprogrammas „*Grāls*” un „*Bilance*”, GS – datorprogrammu „*Ozols*”, ZS štābs un MVP – datorprogrammu „*Bilance*”, AĪVA – datorprogrammu „*Maximus*”, LĢIA un Aizsardzības ministrijas Centrālais aparāts – datorprogrammu „*Apvāršnis 2.0*”. Vairākas Aizsardzības ministrijas padotības iestādes revīzijas laikā nevarēja nodrošināt grāmatvedības datorprogrammu informācijas ierakstīšanu *MS Excel*, *dBase/FoxPro*, *Text Report files*, *Flat files* vai *ODBC data sources* formātos normatīvajos aktos paredzētās revīzijas veikšanai, kā to paredz Ministru kabineta (turpmāk tekstā – MK) 21.10.2003. noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju” 36.2. apakšpunkts. Vairākās revīzijas apjomā iekļautajās Aizsardzības ministrijas padotības iestādēs grāmatvedības uzskaites galvenā grāmata tiek kārtota *MS Excel* formātā.
13. Iepazīstoties ar Aizsardzības ministrijas un tās padotības iestāžu darbības principiem, organizatorisko struktūru un grāmatvedības uzskaites politiku, konstatēts:
 - 13.1. NP 3.RNC, NP 1.RNC, GS grāmatvedības politikas dokumenti 2006.gadā nav aktualizēti atbilstoši MK 15.11.2005. noteikumiem Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” un MK 21.06.2005. noteikumiem Nr.440

¹ Likuma „Par grāmatvedību” 7.panta sestā daļa

„Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietojuma nosacījumiem”, kas stājās spēkā no 01.01.2006.

- 13.2. Aizsardzības ministrijas padotības iestādēs 2006.gadā pielietoti grāmatvedības kontu plāni, kas nav sagatavoti atbilstoši MK 15.11.2005. noteikumu Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” 53.punkta prasībām. Piemēram, NP 3.RNC un GS nav lietoti konti 1280 – *avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem*, 2180 – *avansa maksājumi par krājumiem*, 2421 – *avansi par pakalpojumiem*. GS avansa maksājumus pārskata gadā uzskaitīja kontā 5310 – *īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem*, bet NP 3.RNC kontā 2360 – *uzkrātie ieņēmumi*. Turklāt pārskata gada beigās, neievērojot normatīvo aktu prasības², samaksātie avansi bez attaisnojuma dokumentiem tika pārgrāmatoti uz atbilstošajiem kontiem.
- 13.3. NP 1.RNC 25.06.2005. kārtība „NBS NP 1.Reģionālā Nodrošinājuma centra grāmatvedības kārtošana un organizācija” nosaka, ka NP 1.RNC veic NBS Jūras spēku (turpmāk tekstā – JS) vienību, JS Mācību centra, NP 1.RNC finanšu līdzekļu apguvi un uzskaiti. NP 1.RNC pārskata gadā nav izstrādāti grāmatvedības organizācijas dokumenti, kas nodrošina vienotu grāmatvedības uzskaites principu pielietojumu NP 1.RNC un JS vienībās, piemēram, JS Flotiles grāmatvedības reģistri tiek kārtoti pēc vienkāršās grāmatvedības uzskaites sistēmas, savukārt NP 1.RNC grāmatvedības uzskaitē tiek kārtota divkāršā ieraksta sistēmā.
- 13.4. Aizsardzības ministrijas padotības iestādēs, tai skaitā NBS NP, NP 1.RNC, NP 3.RNC, GS, MVP, ZS štābā nav izstrādāti grāmatvedības informācijas datorsistēmu drošības noteikumi un grāmatvedības datu aizsardzības obligātās tehniskās un organizatoriskās prasības, kā to nosaka MK 21.10.2003. noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošana un organizāciju” 39.punkts.
14. Revīzijā konstatēti trūkumi Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu izveidotajās iekšējās kontroles sistēmās.
 - 14.1. NP 3.RNC 22.03.2006. normatīvā akta Nr. 528-i „Inventarizācijas instrukcija” 5.4.punkts nosaka, ka atsevišķi saraksti sagatavojami arī par pamatlīdzekļu objektiem, kuri inventarizācijas laikā atrodas ārpus budžeta iestādes (piemēram, transporta līdzekļi, iznomātie vai atbildīgā glabāšanā uz starptautisko misiju nodotie pamatlīdzekļi). Šajos sarakstos jānorāda, kopš kura laika attiecīgie pamatlīdzekļi atrodas ārpus budžeta iestādes un kā glabāšanā (atbildībā) tie atrodas. Revīzijā konstatēts, ka šādi saraksti par pamatlīdzekļiem, kas atrodas ārpus NP 3. RNC, netiek sagatavoti.
 - 14.2. Saskaņā ar GS 04.03.2005. normatīvo aktu „Dokumentu plūsmas grafiks” rēķini pirms to apmaksas jānosaka ar finanšu rīkotāju. Revīzijā konstatēti gadījumi, kad maksājumi veikti, bet rēķinus nav saskaņojis GS komandieris. Piemēram, GS grāmatvedībā ir ieregistrēti rēķini, uz kuriem nav GS komandiera saskaņojuma – rēķini *SIA „BELAM-RĪGA”* (Reģ. Nr. LV 40003171311) Ls 103 045 un *„ROHDE & SCHWARZ GmbH & Co. KG”* (Reģ. Nr. HRA 16 270) EUR 650 440. Iepriekš minētie rēķini ir apmaksāti investīciju projektu ietvaros.
 - 14.3. Likuma „Par grāmatvedību” 11.panta pirmā daļa nosaka, ka katra pārskata gada beigās iestādei ir jāpārlicinās par visas uzņēmuma mantas un lietojumā esošās mantas apjomu dabā, veicot inventarizāciju. NBS NP gada slēguma inventarizācija nav veikta nekustamajiem īpašumiem kopsummā par Ls 1 789 387, kas sastāda 7,6 % no kopējās NP pārskatā uzrādītās pamatlīdzekļu vērtības. Arī LĢIA gada slēguma inventarizācija nav veikta nekustamajiem īpašumiem kopsummā par Ls 39 234, kas sastāda 4,8% no kopējās LĢIA pārskatā uzrādītās pamatlīdzekļu vērtības.

² Likuma „Par grāmatvedību” 7.panta pirmā daļa

- 14.4. MVP inventarizācijā uz 01.11.2006. konstatēts pamatlīdzekļu iztrūkums par summu Ls 3 544, kas līdz pārskata gada beigām nav atspoguļots grāmatvedības uzskaitē.
- 14.5. ZS štābā grāmatvedības kods 1239 – *pārējo pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums* uz 31.12.2006. pēc galvenās grāmatas datiem un grāmatvedības uzskaitē pielietotās datorprogrammas „*Bilance*” pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķina datiem atšķiras par Ls 1 558. ZS štāba amatpersonas par starpības rašanās iemesliem revīzijas laikā ir sniegušas skaidrojumus.

Secinājumi

15. Vienotas grāmatvedības politikas un metodisko norādījumu padotības iestādēm trūkums, kā arī nepilnīgi izstrādāti Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu grāmatvedības organizāciju reglamentējošie dokumenti, vai arī to trūkums rada risku, ka Aizsardzības ministrijas konsolidētais finanšu pārskats ietvers dažādi atzītus, novērtētus un uzskaitītus vienāda veida pārskata posteņus un, ka apgūstot valsts budžeta līdzekļus, tiks pieļauti normatīvo aktu pārkāpumi.
16. Pārskatu konsolidēšanas procesā konstatētās kļūdas un to korekcijas netiek dokumentētas, kas palielina risku, ka kļūdas netiks pareizi novērstas visos Aizsardzības ministrijas finanšu pārskata konsolidācijas līmeņos.
17. Finanšu pārskatu konsolidācija *MS Excel* vidē rada risku, ka Aizsardzības ministrijas konsolidētajā finanšu pārskatā tiks uzrādīta nepilnīga un nepareiza informācija.
18. Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs dažādu grāmatvedības datorprogrammu pielietošana apgrūtina finanšu informācijas salīdzināšanas procesu un nenodrošina efektīvu konsolidētā finanšu pārskata sagatavošanu. Grāmatvedības datorprogrammu tehniskās nepilnības un nozīmīgu grāmatvedības reģistru kārtošana *MS Excel* vidē palielina kļūdīšanās risku.
19. Grāmatvedības informācijas datorsistēmu drošības noteikumu un grāmatvedības datu aizsardzības obligāto tehnisko un organizatorisko prasību trūkums Aizsardzības ministrijas padotības iestādēs rada risku, ka grāmatvedības uzskaites informācija tiks nesankcionēti grozīta un neatgriezeniski zaudēta.
20. Nepilnīgas kontroles procedūras Aizsardzības ministrijas padotības iestādēs palielina risku, ka kļūdas netiks savlaicīgi atklātas un novērstas, kas savukārt negatīvi ietekmēs gada pārskatu.

Ieteikumi

21. Aizsardzības ministrijai izstrādāt metodiskos norādījumus padotības iestādēm, kas nodrošinātu vienotu grāmatvedības uzskaites pamatprincipu ieviešanu visā Aizsardzības ministrijas sistēmā un mazinātu risku, ka Aizsardzības ministrijas konsolidētais pārskats ietvers dažādi novērtētus un atzītus vienāda veida pārskata posteņus.
22. Aizsardzības ministrijai un tās padotības iestādēm pārskatīt iekšējos normatīvos aktus un pilnveidot grāmatvedības kontroles un uzraudzības procedūras, kas savlaicīgi novērstu kļūdu rašanās iespējas un nodrošinātu gada pārskata pareizību.
23. Izskatīt iespēju Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs izveidot vienotu grāmatvedības uzskaites sistēmu, kas nodrošinātu efektīvāku konsolidētā finanšu pārskata sagatavošanu un mazinātu risku, ka konsolidētajā finanšu pārskatā tiks uzrādīta nepilnīga un nepareiza informācija.
24. Aizsardzības ministrijas padotības iestādēm izstrādāt grāmatvedības informācijas datorsistēmu drošības noteikumus un grāmatvedības datu aizsardzības obligātās tehniskās un organizatoriskās prasības, kas mazinātu grāmatvedības datu neatgriezeniskas zaudēšanas risku.

25. Pārskatīt iekšējos normatīvos aktus un ietvert prasību dokumentēt pārskata konsolidācijas procesā atklātās kļūdas un veiktās korekcijas, kas nodrošinātu pārlicību par gada pārskata pareizību visos Aizsardzības ministrijas pārskata konsolidācijas līmeņos.

Bilance: Pamatlīdzekļi

Konstatējumi

26. Aizsardzības ministrijas 2006.gada konsolidētajā finanšu pārskatā pamatlīdzekļi uzrādīti ar kopējo vērtību Ls 119 773 337, kas ir 56% no kopējiem Aizsardzības ministrijas aktīviem. Aizsardzības ministrijas pamatlīdzekļu sastāvā uzrādīti zemes gabali, ēkas, būves, tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas, pārējie pamatlīdzekļi, pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtās celtniecības izmaksas, kā arī avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem.
27. No 01.01.2006. spēkā stājās MK 15.11.2005. noteikumi Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” un MK 21.06.2005. noteikumi Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem”, kas noteica jaunus ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites principus un jaunu ilgtermiņa ieguldījumu nolietojuma aprēķināšanas kārtību.
28. MK 21.06.2005. noteikumu Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem” 11.punkts nosaka, ka, pieņemot uzskaitē lietotu pamatlīdzekli, budžeta iestādes izveidota komisija un, ja nepieciešams, pieaicināti atbilstošas jomas speciālisti konstatē pamatlīdzekļa tehnisko stāvokli, nosaka pamatlīdzekļa paredzamo atlikušo lietderīgās lietošanas laiku un atbilstošās nolietojuma normas. Novērtēšanu dokumentē. Revīzijā konstatēts, ka Aizsardzības ministrija un tās padotības iestādes, bezatlīdzības ceļā saņemot lietotus pamatlīdzekļus no citām Aizsardzības ministrijas padotības iestādēm, neveic šo pamatlīdzekļu atlikušā lietderīgās lietošanas laika pārvērtēšanu un turpina piemērot nolietojuma normas, kas noteiktas saskaņā ar MK 06.03.2001. noteikumiem Nr.96 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem”.
- 28.1. NBS NP bezatlīdzības ceļā pārskata gadā ir saņēmusi pamatlīdzekļus no vairākām Aizsardzības ministrijas padotības iestādēm kopsummā par Ls 670 410. Bezatlīdzības ceļā saņemtajiem pamatlīdzekļiem nav veikta atlikušā lietderīgās lietošanas laika pārvērtēšana.
- 28.2. NP 3.RNC, pieņemot uzskaitē lietotus pamatlīdzekļus no citām NBS vienībām, nav veicis šo pamatlīdzekļu atlikušā lietderīgās lietošanas laika pārvērtēšanu un uzskaitē turpina piemērot iepriekš pielietotās nolietojuma likmes. Piemēram, NP 3.RNC 2006.gadā uzskaitē pieņemtas automašīnas *HMMWV LA-1969* un *HMMWV LA-2466* ar kopējo sākotnējo vērtību Ls 94 273, kam nav veikta atlikušā lietderīgās lietošanas laika pārvērtēšana.
- 28.3. Aizsardzības ministrijas Centrālais aparāts pārskata gadā bezatlīdzības ceļā ir saņēmis pamatlīdzekļus par kopējo vērtību Ls 2 522 623, tai skaitā lietoti pamatlīdzekļi Ls 831 235. Lietderīgās lietošanas laiks tika pārvērtēts bez atlīdzības pārņemtajai ēkai Rīgā, Krišjāņa Valdemāra ielā 10/2 Ls 827 211 vērtībā, savukārt pārējiem pamatlīdzekļiem ar kopējo uzskaites vērtību Ls 4 024 lietderīgās lietošanas laiks nav pārskatīts.
29. MK 21.06.2005. noteikumu Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem” 12.punkts nosaka, ka pamatlīdzekļiem, kuri uz 01.01.2006. atrodas budžeta iestādes bilancē ir jāpārskata atlikušais lietderīgās lietošanas laiks. Saskaņā ar šo noteikumu 14.punktu pamatlīdzekļiem, kuri uz 01.01.2006. ir budžeta iestādes bilancē un, kuriem ir noteikta piederība 1.kategorijai (ēkas un būves) vai 3.kategorijas 3.1.apakšgrupai (transportlīdzekļi), paredzamo atlikušo lietderīgās lietošanas laiku nosaka saskaņā ar

tehnisko dokumentāciju (par pamatu ņemot fizisko nolietojumu un laiku, kuru pamatlīdzeklis ir bijis ekspluatācijā), no jauniem pamatlīdzekļiem noteiktā lietderīgās lietošanas laika atskaitot laiku proporcionāli pamatlīdzekļu fiziskajam nolietojumam. Revīzijā konstatēts, ka Aizsardzības ministrija un tās padotības iestādes pilnībā nav nodrošinājušas iepriekš minēto prasību izpildi.

- 29.1. NBS NP gada pārskatā uzrādīti pamatlīdzekļi ar kopējo vērtību Ls 15 621 013. Atlikušais lietderīgās lietošanas laiks ir pārskatīts tikai 1.kategorijas 1.1.apakšgrupas un 3.kategorijas 3.1.apakšgrupas pamatlīdzekļiem. 1.kategorijas 1.2. un 1.3.apakšgrupas pamatlīdzekļiem lietderīgās lietošanas laika pārskatīšana ir veikta daļēji – lietderīgās lietošanas laiks nav pārskatīts pamatlīdzekļiem ar kopējo grāmatvedības uzskaitē uzrādīto vērtību Ls 218 832 .
- 29.2. NBS NP visiem 1.kategorijas 1.1.apakšgrupas pamatlīdzekļiem, pārvērtējot atlikušo lietderīgās lietošanas laiku, nav ņemts vērā MK 21.06.2005. noteikumu Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem” pielikumā noteiktais lietderīgās lietošanas laiks (150, 100, 50 vai 30 gadi). Pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķināšanā faktiski tiek pielietotas MK 06.03.2001. noteikumos Nr.96 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem” noteiktās nolietojuma likmes.
- 29.3. Aizsardzības ministrijas Centrālā aparāta gada pārskatā pamatlīdzekļi uzrādīti ar kopējo vērtību Ls 22 300 650. Pamatlīdzekļu atlikušā lietderīgās lietošanas laika pārskatīšana 1.kategorijas 1.2. un 1.3.apakšgrupas pamatlīdzekļiem veikta daļēji. Lietderīgās lietošanas laiks nav pārskatīts pamatlīdzekļiem ar kopējo grāmatvedības uzskaitē uzrādīto vērtību Ls 99 393.
- 29.4. MVP gada pārskatā pamatlīdzekļi uzrādīti ar kopējo vērtību Ls 9 066 539. MVP netika veikta 3.kategorijas 3.1.apakšgrupas pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laika pārskatīšana. Savukārt 1.kategorijas pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laiks pārskatīts daļēji. Ēkām un būvēm ar kopējo grāmatvedības uzskaitē uzrādīto vērtību Ls 2 865 943 jeb 44% no MVP grāmatvedības uzskaitē uzrādītām ēkām un būvēm netika veikta lietderīgās lietošanas laika pārskatīšana. Šo pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķināšanā tiek pielietotas MK 06.03.2001. noteikumos Nr.96 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem” noteiktās nolietojuma likmes.
- 29.5. AĪVA gada pārskatā pamatlīdzekļi uzrādīti ar kopējo vērtību Ls 6 078 366. Pārskata gadā AĪVA nav veikta 1.kategorijas un 3.kategorijas 3.1.apakšgrupas pamatlīdzekļu paredzamā atlikušā lietderīgās lietošanas laika pārskatīšana un MK 21.06.2005. noteikumu Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem” pielikumā noteiktās nolietojuma normas šiem pamatlīdzekļiem netiek piemērotas. AĪVA pamatlīdzekļu nolietojumu pārskata gadā aprēķināja saskaņā ar MK 06.03.2001. noteikumiem Nr.96 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem”.
30. MK 21.06.2005. noteikumu Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem” 13.punkts nosaka, ka pamatlīdzekļu, kuri uz 01.01.2006. atrodas budžeta iestādes bilancē un kuriem noteikta piederība 2.kategorijai (tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas) vai 3.kategorijas 3.2.apakšgrupai (datortehnika, sakaru un biroja tehnika) un 3.3.apakšgrupai (mēbeles, biroja aprīkojums un pārējie pamatlīdzekļi), atlikušo lietderīgās lietošanas laiku nepārskata un līdz ar to MK 21.06.2005. noteikumos Nr. 440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem” noteiktās nolietojuma normas nepiemēro. Revīzijā konstatēts, ka GS arī 2.kategorijas un 3.kategorijas 3.2. un 3.3.apakšgrupas pamatlīdzekļiem sākot no 01.01.2006. tiek piemērotas MK 21.06.2005. noteikumos Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām

un pielietošanas nosacījumiem” noteiktās normas. GS gada pārskatā pamatlīdzekļi uzrādīti ar kopējo vērtību Ls 5 456 367.

31. MK 21.06.2005. noteikumu Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem” 10.punkts nosaka, ka budžeta iestāžu bilancēs iekļauto un no jauna iegādāto (vai citādi iegūstamo) pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laikus un tiem atbilstošās nolietojuma normas nosaka saskaņā ar šo noteikumu pielikumā noteiktajām pamatlīdzekļu kategorijām, grupām un apakšgrupām. Revīzijā konstatēts, ka Aizsardzības ministrija un tās padotības iestādes pārskata gadā nav piemērojušas noteiktās pamatlīdzekļu nolietojuma normas sākot ar 01.01.2006.
 - 31.1. Ar NP 3.RNC komandiera 21.03.2006. pavēli Nr.64 „Par transporta līdzekļu tehniskā stāvokļa un ekspluatācijas, pamatlīdzekļu lietošanas laika noteikšanu” izveidotā komisija noteica NP 3.RNC uzskaitē esošo transportlīdzekļu atlikušo lietderīgās lietošanas laiku. Detalizēti pārbaudot transportlīdzekļu nolietojuma aprēķina pareizību, konstatēts, ka 30% gadījumu pamatlīdzekļiem noteiktās nolietojuma normas nav piemērotas sākot ar 01.01.2006. Līdzīgi tika veikts arī attiecībā uz ēku un būvju nolietojuma aprēķinu. Ar NP 3.RNC komandiera 21.03.2006. pavēli Nr.235 „Par komisijas izveidošanu NP 3.RNC bilancē esošo izbūvju, ēku, ceļu un laukumu novērtēšanai, nosakot paredzamo atlikušo lietderīgās lietošanas laiku” izveidotā komisija pārskatīja izbūvju, ēku, ceļu un laukumu lietošanas laiku, bet 54% gadījumu šiem pamatlīdzekļiem noteiktās nolietojuma normas netika piemērotas no 01.01.2006.
 - 31.2. NBS AŠ 29.12.2006. veica 3.kategorijas 3.1.apakšgrupas pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laika pārskatīšanu, taču noteiktās pamatlīdzekļu nolietojuma normas sāka piemērot tikai ar 01.01.2007. Konstatēts, ka līdzīgi tas tika veikts arī ZS štābā.
 - 31.3. NBS NP attiecīgās normas 1.kategorijas 1.1.apakšgrupas pamatlīdzekļiem piemēro sākot ar 01.02.2006., bet 3.kategorijas 3.1.apakšgrupai no 01.04.2006. Savukārt 1.kategorijas 1.2. un 1.3.apakšgrupas pamatlīdzekļiem noteikumos noteiktās normas tiek piemērotas tikai ar 01.01.2007. Aizsardzības ministrijas Centrālais aparāts attiecīgās normas visām pamatlīdzekļu kategorijām, kam veikta lietderīgā lietošanas laika pārskatīšana, piemēro tikai no 01.10.2006.
32. Revīzijā konstatēti gadījumi, kad Aizsardzības ministrijas padotības iestādes dažādu iemeslu dēļ daļai pamatlīdzekļu veikušas kļūdainu nolietojuma aprēķinu vai arī nolietojuma aprēķins pārskata gadā nav veikts vispār.
 - 32.1. Veicot NP 3.RNC pamatlīdzekļu grupas kontu 1211 – *dzīvojamās ēkas*, 1220 – *tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas*, 1231 – *transportlīdzekļi*, 1232 – *saimniecības pamatlīdzekļi* un 1238 – *datortehnika, sakaru un cita biroja tehnika* detalizētu pārbaudi, konstatēts, ka būtiskai NP 3.RNC pamatlīdzekļu daļai, kas veido 28% no kopējās pamatlīdzekļu atlikušās vērtības uz pārskata perioda beigām, nav veikts nolietojuma aprēķins. Kopumā 82% no pamatlīdzekļiem, kuriem pārskata gadā nav veikts nolietojuma aprēķins, ir ņemti NP 3.RNC uzskaitē pirms 01.01.2006. (tai skaitā 2000.- 2004.gadā). Saskaņā ar Valsts kontroles rīcībā esošo informāciju nolietojuma aprēķins nav veikts pamatlīdzekļiem, kas atrodas starptautiskās operācijās (misijās) ārpus Latvijas Republikas robežām.
 - 32.2. Veicot detalizētu nolietojuma aprēķina pārbaudi, konstatēts, ka MVP kontos 1232 – *saimniecības pamatlīdzekļi*, 1238 – *datortehnika, sakaru un cita biroja tehnika*, 1239 – *iepriekš neklasificētie pārējie pamatlīdzekļi*, 1225 – *tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas* uzrādītajiem 58 pamatlīdzekļiem ar kopējo grāmatvedības uzskaites vērtību Ls 51 212, pārskata gadā nav aprēķināts nolietojums. Šie pamatlīdzekļi nodoti ekspluatācijā pirms 01.12.2006.
 - 32.3. 2005.gada beigās ar aizsardzības ministra 10.11.2005. pavēli Nr.355 „Par juridiskā statusa piešķiršanu NBS Mācību vadības pavēlniecības štābam” MVP tika piešķirts

juridiskais statuss. 2006.gada februārī MVP pārņēma bilancē NBS JS Mācību centra un Nacionālās aizsardzības akadēmijas (turpmāk tekstā – NAA) pamatlīdzekļus. Konstatēts, ka pārņemtajiem pamatlīdzekļiem MVP nolietojuma aprēķinu ir veikusi sākot ar 2006.gada janvāri, kaut gan pieņemšanas nodošanas akti tika parakstīti tikai februārī. Līdz ar to MVP aktīvi Ls 11 723 059 nepamatoti samazināti par summu Ls 138 440, kas konsolidēto finanšu pārskatu neietekmē.

33. Revīzijā konstatēts, ka Aizsardzības ministrijā nav izstrādāti normatīvie akti, kas reglamentētu militārām vajadzībām izmantojamo materiālo aktīvu atzīšanas un uzskaites principus Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu grāmatvedības uzskaitē. Saskaņā ar Aizsardzības ministrijas amatpersonu skaidrojumu bruņoto spēku transports un inventārs, kurš attiecīgā situācijā kaujas vai mācību apstākļos var tikt pēkšņi iznīcināts, vadoties no ekonomiskās klasifikācijas kodu skaidrojuma un NATO finanšu prasībām, attiecināms uz specifiskas lietošanas materiāliem un inventāru, ko atzīst apgrozāmo līdzekļu sastāvā³. Jautājums par militārā inventāra atzīšanas pamatprincipiem detalizēti izskatīts ziņojuma sadaļā – *krājumi*. Izvērtējot pamatlīdzekļu uzskaiti konstatēts, ka militārām vajadzībām izmantojamie aktīvi tiek uzskaitīti arī pamatlīdzekļu sastāvā.
- 33.1.NP 1. RNC gada pārskatā pamatlīdzekļi uzrādīti ar kopējo vērtību Ls 20 935 217. Saskaņā ar Valsts kontroles rīcībā esošo informāciju NBS JS Flotilē ietilpst mīnu kuģi, patruļkuģi, štāba un apgādes kuģi, krasta apsardzes kuģi, kas saskaņā ar Aizsardzības ministrijas skaidrotajiem uzskaites pamatprincipiem būtu jāuzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā. Revīzijā konstatēts, ka NP 1.RNC kuģus neuzskaita kā vienu veselumu, bet gan kā atsevišķus pamatlīdzekļus uzskaita kuģa sastāvdaļas, piemēram, NP 1.RNC kontā 1231 – *transportlīdzekļi* tiek uzrādīti kuģu korpusi (mīnu kuģi, patruļkuģi u.c.) kopējā vērtībā Ls 1 049 610. Kuģa sastāvdaļas tiek uzrādītas dažādos pamatlīdzekļu kontos, bet tā kopējā uzskaites vērtība NP 1.RNC grāmatvedības reģistros nav identificējama, jo NP 1.RNC nav definēti kuģu uzskaites vērtību veidojošie kritēriji. Šāda uzskaites kārtība nav definēta ne Aizsardzības ministrijas, ne arī NBS AŠ normatīvajos aktos.
- 33.2.NP 3.RNC gada pārskatā pamatlīdzekļi uzrādīti ar kopējo vērtību Ls 19 668 495. NP 3.RNC materiālos aktīvus, kas nodoti uz starptautiskajām operācijām (misijām), uzrāda pamatlīdzekļu sastāvā.
34. Saskaņā ar MK 15.11.2005. noteikumu Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” 34.punktu, ja budžeta iestāde ilgtermiņa ieguldījumu saņem bez atlīdzības vai esošu līdz šim neuzskaitītu ilgtermiņa ieguldījumu iekļauj bilancē, attiecīgo ieguldījumu novērtē budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus. Iepriekš minētā norma Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs nav ieviesta. Turklāt Aizsardzības ministrijas padotības iestādes, saņemot bez atlīdzības pamatlīdzekļus no citām Aizsardzības ministrijas padotības iestādēm, pārņem arī pamatlīdzekļu iepriekš uzkrāto nolietojumu. Aizsardzības ministrijai un tās padotības iestādēm attiecībā uz lietotu pamatlīdzekļu uzņemšanu grāmatvedības uzskaitē pārskata gadā nav bijusi vienota pieeja.
- 34.1. Saskaņā ar 22.11.2006. sastādīto aktu par nekustamā īpašuma Rīgā, Ojāra Vācieša ielā 43 pārņemšanu Aizsardzības ministrijas valdījumā un LĢIA bilancē ir veikta 11 ēku apsekošana un noteikts to tehniskais stāvoklis un nolietojums. Aktā atspoguļotais komisijas slēdziens norāda, ka LĢIA bilancē ir iekļaujamas ēkas Ls 39 583 apmērā, kas ir šo ēku atlikusī vērtība uz 01.10.2006. Valsts zemes dienesta (turpmāk – VZD) uzskaitē. Aktā tiek norādīts, ka VZD noteiktā kadastrālā vērtība šīm ēkām kopā sastāda Ls 232 173. Bezatlīdzības ceļā no VZD pārņemtajiem pamatlīdzekļiem netika veikta novērtēšana. LĢIA grāmatvedības uzskaitē ir uzrādīti no VZD pārņemtie

³ MK 15.11.2005. noteikumu Nr. 867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” 34.punkts

pamatlīdzekļi ar kopējo vērtību Ls 908 049, tai skaitā ēkas Ls 39 563, kuru kadastrālā vērtība pēc VZD datiem ir Ls 232 173.

- 34.2. MVP 2006.gada janvārī un februārī grāmatvedības uzskaitē no NAA un citām Aizsardzības ministrijas padotības iestādēm pārņēma pamatlīdzekļus ar sākotnējo vērtību Ls 10 488 714 un šo pamatlīdzekļu uzkrāto nolietojumu Ls 2 003 881. Šo pamatlīdzekļu novērtējums saskaņā ar MK 15.11.2005. noteikumu Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” 34. punktu netika veikts.
- 34.3. Aizsardzības ministrija, pamatojoties uz 30.08.2006. aktu Nr.21, nodeva GS telekomunikācijas tīkla vadības centra iekārtu ar sākotnējo vērtību Ls 161 916 un pamatlīdzekļa uzkrāto nolietojumu Ls 128 207. GS šī pamatlīdzekļa novērtēšanu nav veicis.
- 34.4. NBS Speciālo uzdevumu vienība 2006.gada novembrī nodeva NBS 3.RNC automašīnas ar sākotnējo vērtību Ls 94 273 un šo automašīnu uzkrāto nolietojumu Ls 18 744. NP 3.RNC šo pamatlīdzekļu novērtēšanu nav veicis.
- 34.5. NBS NP bez atlīdzības pārskata gadā ir saņēmusi pamatlīdzekļus no vairākām Aizsardzības ministrijas iestādēm ar kopējo sākotnējo vērtību Ls 670 410. Pārņemts tika arī šo pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums.
- 34.6. ZS štābs, pieņemot uzskaitē lietotus pamatlīdzekļus no citām struktūrvienībām, nav veicis to pārvērtēšanu, bet grāmatvedībā pamatlīdzekļi uzskaitīti to atlikušajā vērtībā.
- 34.7. Aizsardzības ministrijas 25.09.2006. noteikumu Nr.28–NOT „Aizsardzības ministrijas centrālā aparāta grāmatvedības uzskaites un konsolidēto pārskatu sastādīšanas kārtība” 62.punkts nosaka, ka Aizsardzības ministrijas Centrālā aparāta bilancē no Aizsardzības ministrijas padotībā esošas iestādes bez atlīdzības pamatlīdzekļi tiek pieņemti to atlikušajā nevis sākotnējā vērtībā, debetējot attiecīgo pamatlīdzekļu kontu un kreditējot kontu 8412 – *ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā starp padotībā esošajām budžeta iestādēm*. Revīzijā konstatēts, ka Aizsardzības ministrija, pamatojoties uz 31.12.2006. aktu par nekustamā īpašuma Rīgā, Krišjāņa Valdemāra ielā 10/2 2.korpusa nodošanu – pieņemšanu Aizsardzības ministrijas bilancē pārņēma šo ēku ar sākotnējo vērtību Ls 894 690 un tās kopējo uzkrāto nolietojumu Ls 67 480. Ar 29.12.2006. grāmatvedības izziņu tika veiktas korekcijas Aizsardzības ministrijas grāmatvedības reģistros, atstājot uzskaitē tikai ēkas atlikušo vērtību.
- 34.8. NBS AŠ 26.05.2006. normatīvā akta „NBS Apvienotā štāba grāmatvedības uzskaites kārtība” 24.punkts nosaka, ka saņemot no citas budžeta iestādes bez atlīdzības NBS AŠ pamatlīdzekļus, tie pieņemami to atlikušajā nevis sākotnējā vērtībā, debetējot attiecīgo pamatlīdzekļu kontu un kreditējot kontu 8411 – *ieņēmumi no vērtību saņemšanas bezatlīdzības ceļā starp budžeta iestādēm*.
35. MK 15.11.2005. noteikumu Nr.867, „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” 10.punkts nosaka, ka vērtības samazināšanās novērtēšana attiecas uz visām aktīvu kategorijām. Katra pārskata perioda (finanšu gada, ja normatīvajos aktos par pārskatu sagatavošanu nav noteikts citādi) beigās jānovērtē, vai nav pazīmju, kas norāda uz aktīvu vērtības būtisku samazinājumu. Ja ilgtermiņa ieguldījuma vērtība bilances datumā ir zemāka par tā uzskaites vērtību un vērtības samazinājums ir ilgstošs, ilgtermiņa ieguldījumu jānovērtē atbilstoši zemākajai vērtībai. Savukārt šo noteikumu 11.punkts nosaka, ja ilgtermiņa ieguldījuma vērtība ir būtiski lielāka par tā iegādes (izveides, ražošanas) vērtību vai novērtējumu iepriekšējā gada bilancē un vērtības palielinājums ir ilgstošs, attiecīgo ilgtermiņa ieguldījumu var pārvērtēt atbilstoši augstākai vērtībai. Ja ilgtermiņa ieguldījumam uzskaitīts nolietojums, tad saskaņā ar noteikumu 12.punktu, pārvērtējot ilgtermiņa ieguldījumu, jākorrigē arī nolietojuma (amortizācijas) aprēķins kārtējam un nākamajiem periodiem. Aizsardzības ministrijas padotības iestādēs pārskata gadā šīs normas nav iesviestas.

- 35.1. Pārskata gadā NP 3.RNC 24 pamatlīdzekļiem tika palielināta vērtība par no 1994.gada līdz 2004.gadam veiktajiem kapitālajiem remontiem kopsummā par Ls 4 827 550. NP 3.RNC palielināja pamatlīdzekļu vērtību, neveicot aktīvu vērtības samazināšanās novērtēšanu, kā to paredz iepriekš minētie noteikumi. Izlases veidā detalizēti pārbaudot iepriekš minēto pamatlīdzekļu uzskaiti, konstatēts, ka pēc vērtības palielināšanas dažiem pamatlīdzekļiem nav koriģēts pirms pārvērtēšanas uzkrātais nolietojums. Turklāt šiem pašiem pamatlīdzekļiem pārskata gadā nolietojumu turpina aprēķināt, piemērojot nolietojuma normas atbilstoši MK 06.03.2001 noteikumiem Nr.96 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem”.
36. Aizsardzības ministrijas konsolidētajā finanšu pārskatā ir uzrādīti pamatlīdzekļi, kuru īpašumtiesības ir neskaidras vai arī tās nav reģistrētas Zemesgrāmatā.
- 36.1. Pārskata gadā Zemesgrāmatā Aizsardzības ministrijas personā nav nostiprinātas īpašumtiesības uz LĢIA pārskatā uzrādītām ēkām un būvēm ar kopējo vērtību Ls 39 234. Saskaņā ar Valsts kadastra informācijas sistēmas izdruku 02.02.2007. par nekustamo īpašumu Nr. 0100 055 0054 – Rīgā, Ojāra Vācieša ielā 43, iepriekš minētās ēkas un būves ir VZD īpašums.
- 36.2. Saskaņā ar MK 31.08.2006. rīkojumu Nr.662 „Par nekustamā īpašuma Rīgā, Ojāra Vācieša ielā 43, saglabāšanu valsts īpašumā” Aizsardzības ministrijas valdījumā tika nodots nekustamais īpašums (kadastra nr. 0100 055 0054) – zeme 8741 m² un 11 būves. Aizsardzības ministrijai nodotā zeme nav ņemta uzskaitē.
- 36.3. MVP uzskaitē Ls 114 040 vērtībā atrodas mācību korpus Rīgā, Ezermalas ielā 8, kas vienlaicīgi atrodas arī Latvijas Policijas akadēmijas uzskaitē. MVP aktīvu vērtība uz 31.12.2006. nepamatoti palielināta par Ls 114 040.
- 36.4. MVP 2006.gada pārskatā uzrādītais nekustamais īpašums Rīgā, Ezermalas ielā 6 (7 būves ar vērtību Ls 1 181 702, zeme) un Ezermalas ielā 8 (2 būves ar vērtību Ls 1 702 018, zeme) nav reģistrēts Zemesgrāmatā. Neskaidrs ir zemes īpašumtiesību jautājums un tā MVP bilancē nav uzņemta.
37. MK 21.06.2005. noteikumu Nr. 446 „Valsts budžeta iestāžu un pašvaldību gada pārskatu sagatavošanas kārtība” 54.punkts paredz, ka pamatlīdzekļu sastāvā uzrāda materiālās vērtības, kuru vienas vienības vērtība ir lielāka par Ls 50 un, kas kalpo ilgāk par vienu gadu. Aizsardzības ministrijas 24.01.2006. vēstulē Nr.MV-N/277 „Par LR Ministru kabineta noteikumiem, kuri stājās spēkā ar 2006.gada 1.janvāri” un NBS Apvienotā štāba 10.02.2006. vēstulē Nr.02-329 „Par LR Ministru kabineta noteikumiem”, kuri stājas spēkā ar 2006.gada 1.janvāri” tika noteikts, ka sākot ar 01.01.2006. uz pamatlīdzekļiem attiecina inventāru, kura vērtība ir lielāka par Ls 100 un kurš kalpo ilgāk par gadu. Revīzijā konstatēts, ka Aizsardzības ministrijai un tās padotības iestādēm pārskata gadā nav bijusi vienota pieeja attiecībā uz pamatlīdzekļu atzīšanas kritērijiem.
- 37.1. NP 3.RNC grāmatvedības politikas dokumentos nav veiktas izmaiņas un pārskata gadā saskaņā ar NP 3. RNC 30.10.2004. instrukciju „Par grāmatvedības organizāciju un kārtošanu” pamatlīdzekļu sastāvā tiek uzskaitītas materiālās vērtības no Ls 50. Tai pat laikā daļa materiālo aktīvu, kuru vienas vienības vērtība pārsniedz Ls 50, NP 3.RNC tiek uzskaitīta krājumu sastāvā. Uz 30.11.2006. šāda tendence konstatēta 3% materiālo aktīvu, kas uzskaitīti kontā 2161 – *ātri nolietojamais inventārs*, ko NP 3.RNC izmanto ilgāk par gadu.
- 37.2. GS grāmatvedības politikas dokumentos nav veiktas izmaiņas un pārskata gadā saskaņā ar GS 04.03.2005. noteikumiem „Noteikumi par projektu ietvaros veikto materiālo vērtību un pakalpojumu uzskaites un norakstīšanas kārtību” pamatlīdzekļu sastāvā tiek uzskaitītas materiālās vērtības no Ls 50. Arī GS daļai materiālo aktīvu nav piemēroti iepriekš minētajos noteikumos noteiktie nosacījumi, jo revīzijā konstatēts, ka 5% no konta 2161 – *ātri nolietojamais inventārs* atlikuma uz

- 30.11.2006. veido materiālie aktīvi, kuru vienības vērtība pārsniedz Ls 50 un, ko GS izmanto ilgāk par gadu.
- 37.3. NP 1.RNC grāmatvedības politikas dokumentos nav veiktas izmaiņas un pārskata gadā saskaņā ar NP 1.RNC 25.06.2005. normatīvo aktu „NBS NP 1.Reģionālā Nodrošinājuma centra grāmatvedības kārtošana un organizācija” pamatlīdzekļu sastāvā tiek uzskaitītas materiālās vērtības no Ls 50.
- 37.4. NBS NP par pamatlīdzekļiem 2006.gadā atzina materiālās vērtības no Ls 100 saskaņā ar NBS NP normatīvo aktu „NBS NP grāmatvedības uzskaites politikas metodikas apraksts”, kas apstiprināts ar NBS NP komandiera 11.07.2006. pavēli Nr.719.
- 37.5. LĢIA normatīvā akta projekts „Grāmatvedības uzskaites un kontu plāna piemērošanas kārtība” paredz par pamatlīdzekļiem atzīt materiālos aktīvus, kuru vērtība pārsniedz Ls 100 un kurus plāno izmantot ilgāk par gadu. LĢIA attiecīgais nosacījums praksē ir ieviests daļēji, jo revīzijā konstatēts, ka 2,2% no kopējiem LĢIA pārskatā uzrādītajiem pamatlīdzekļiem sākotnējā vērtība ir mazāka par Ls 100.
- 37.6. ZS štāba grāmatvedības politikas dokumentos ir izdarītas izmaiņas tikai 27.12.2006. Līdz tam saskaņā ar ZS štāba 30.06.2005. nolikumu „Par grāmatvedības organizāciju un kārtošanu Zemessardzes štābā” pamatlīdzekļu sastāvā tika uzskaitītas materiālās vērtības no Ls 50.
- 37.7. NBS AŠ 26.05.2006. normatīvajā aktā „NBS Apvienotā štāba grāmatvedības uzskaites kārtība” nav noteikta vērtība, no kuras materiālie aktīvi atzīstami pamatlīdzekļu sastāvā. 2006.gadā NBS AŠ turpināja piemērot 19.04.2005. normatīvajā aktā „Grāmatvedības politikas principi un metodes” noteiktos principus, ka pamatlīdzekļi ir iestādes materiāli lietiskie ilgtermiņa ieguldījumi, kuru vērtība pārsniedz Ls 50.
- 37.8. Aizsardzības ministrijas 25.09.2006. noteikumu Nr. 28-NOT „Aizsardzības ministrijas centrālā aparāta grāmatvedības uzskaites un konsolidēto pārskatu sastādīšanas kārtība” nosaka pamatlīdzekļu vērtības kritērija Ls 100 spēkā stāšanos no 01.01.2007⁴.

Secinājumi

38. Pārskata gadā nav nodrošināta visu normatīvajos aktos noteikto ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites principu ievērošana Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs, kā rezultātā Aizsardzības ministrijas konsolidētais finanšu pārskats nesniedz patiesu priekšstatu par pārskatā uzrādīto aktīvu vērtību uz pārskata gada beigām.
- 38.1. Saņemot bez atlīdzības lietotus pamatlīdzekļus no citām Aizsardzības ministrijas padotības iestādēm, netiek veikta šo pamatlīdzekļu atlikušā lietderīgās lietošanas laika pārvērtēšana⁵ un šo pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķini veikti, vadoties pēc MK 06.03.2001. noteikumu Nr.96 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietojšanas nosacījumiem” nosacījumiem.
- 38.2. Neatkarīgi no pamatlīdzekļu iegādes termiņa⁶, tiek piemērotas MK 21.06.2005. noteikumos Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietojšanas nosacījumiem” noteiktās pamatlīdzekļu nolietojuma normas.
- 38.3. Pamatlīdzekļu atlikušais lietderīgās lietošanas laiks nav pārskatīts visām pamatlīdzekļu kategorijām, ko paredz MK 21.06.2005. noteikumi Nr.440 „Noteikumi

⁴ Aizsardzības ministrijas 25.09.2006. noteikumu Nr. 28-NOT „Aizsardzības ministrijas centrālā aparāta grāmatvedības uzskaites un konsolidēto pārskatu sastādīšanas kārtība” 202.punkts

⁵ MK 21.06.2005. noteikumu Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietojšanas nosacījumiem” 11.punkts

⁶ MK 21.06.2005. noteikumu Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietojšanas nosacījumiem” 13.punkts

par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem”⁷, tas pārskatīts daļēji vai formāli.

- 38.4. Pārskatītais lietderīgās lietošanas laiks un tam atbilstošās nolietojuma normas, kas noteiktas MK 21.06.2005. noteikumos Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem”, netiek piemērotas⁸ visā pārskata periodā vai arī sāktas piemērot ar 01.01.2007.
- 38.5. Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs pārskata gadā nav veikta pamatlīdzekļu vērtības samazināšanās novērtēšana⁹, kas rada risku, ka pamatlīdzekļi finanšu pārskatā nav uzrādīti patiesā vērtībā.
39. Aizsardzības ministrija nav noteikusi pamatnostādnes padotības iestādēm attiecībā uz lietu pamatlīdzekļu pārņemšanu un uzrādīšanu šo iestāžu grāmatvedības uzskaitē, kā rezultātā Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs netiek piemēroti vienādi uzskaites principi un konsolidētais pārskats ietver dažādi uzskaitītus un novērtētus pamatlīdzekļus, jo daļa Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu pārņem pamatlīdzekļu iepriekš uzkrāto nolietojumu, palielinot šo iestāžu aktīvus (pamatlīdzekļu sākotnējā vērtība) un pasīvus (nolietojums), savukārt citas Aizsardzības ministrijas padotības iestādes pamatlīdzekļus pārņem un grāmatvedības uzskaitē ieģrāmato to atlikušajā vērtībā.
40. Aizsardzības ministrijai un tās padotības iestādēm pārskata gadā nav vienotas pieejas attiecībā uz pamatlīdzekļu atzīšanas kritērijiem. Daļa iestāžu par pamatlīdzekļiem atzīst materiālos aktīvus, kuru vērtība pārsniedz Ls 100, citas turpina par pamatlīdzekļiem atzīt materiālos aktīvus no vērtības, kas pārsniedz Ls 50, kā rezultātā Aizsardzības ministrijas konsolidētais finanšu pārskats ietver dažādi novērtētus un atzītus pamatlīdzekļus.
41. Aizsardzības ministrija nav izstrādājusi normatīvos aktus, kas reglamentē militārām vajadzībām izmantojamo materiālo aktīvu atzīšanu un uzrādīšanu Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu grāmatvedības uzskaitē, kā rezultātā netiek ievēroti Aizsardzības ministrijas skaidrotie šo aktīvu uzskaites principi un nepamatoti palielināta Aizsardzības ministrijas konsolidētajā finanšu pārskatā uzrādītā pamatlīdzekļu vērtība.
42. Daļa īpašumu, kas uzrādīti Aizsardzības ministrijas konsolidētajā finanšu pārskatā nav reģistrēti Zemesgrāmatā uz valsts vārda Aizsardzības ministrijas personā vai arī to īpašumtiesības ir neskaidras.
43. Nepamatotu nolietojuma normu piemērošanas un neskaidru militārām vajadzībām izmantojamo materiālo aktīvu uzskaites principu rezultātā Aizsardzības ministrijas konsolidētajā finanšu pārskatā uzrādītie pamatlīdzekļi ar vērtību Ls 108 372 358, kas veido 91% no Aizsardzības ministrijas konsolidētajā pārskatā uzrādītajiem pamatlīdzekļiem Ls 119 773 337 un 50% no Aizsardzības ministrijas kopējiem aktīviem Ls 214 610 745 nav pareizi novērtēti un būtiski ietekmē gada pārskata pareizību.

Ieteikumi

44. Nodrošināt MK 15.11.2005. noteikumu Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” un MK 21.06.2005. noteikumu Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem” normu ieviešanu Aizsardzības ministrijas un tās padotības iestāžu grāmatvedības uzskaitē.

⁷ MK 21.06.2005. noteikumu Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem” 12. un 14.punkts

⁸ MK 21.06.2005. noteikumu Nr.440 „Noteikumi par budžeta iestāžu pamatlīdzekļu nolietojuma normām un pielietošanas nosacījumiem” 10.punkts

⁹ MK 15.11.2005. noteikumu Nr. 867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” 10., 11. un 12.punkts

45. Nodrošināt vienādu grāmatvedības uzskaites principu piemērošanu Aizsardzības ministrijas un tās padotības iestāžu grāmatvedības uzskaitē attiecībā uz pamatlīdzekļu atzīšanu un uzrādīšanu šo iestāžu grāmatvedības uzskaitē.
46. Nodrošināt normatīvo aktu izstrādi, kas reglamentē militārām vajadzībām izmantojamo materiālo aktīvu atzīšanu un uzrādīšanu Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu grāmatvedības uzskaitē.
47. Aizsardzības ministrijai nodrošināt nekustamo īpašumu reģistrāciju Zemesgrāmatā.

Bilance: Krājumi

Konstatējumi

48. Aizsardzības ministrijas 2006.gada konsolidētajā finanšu pārskatā uzrādīti krājumi ar kopējo vērtību Ls 83 526 540, tai skaitā militārais inventārs Ls 62 254 181, kas veido 29% no kopējiem Aizsardzības ministrijas aktīviem.
49. MK 15.11.2005. noteikumi Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” nosaka jaunus apgrozāmo līdzekļu, tai skaitā krājumu, uzskaites principus. Saskaņā ar MK 15.11.2005. noteikumu Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” 34.punktu apgrozāmo līdzekļu sastāvā uzskaita arī speciālo un militāro inventāru neatkarīgi no tā lietošanas laika. Militārais inventārs uzskaitāms kontā 2163 – *speciālais militārais inventārs, ieskaitot bruņojumu*¹⁰.
50. Aizsardzības ministrija nav izstrādājusi normatīvos aktus, grāmatvedības pamatnostādnes vai metodiskos norādījumus padotības iestādēm, kas reglamentētu militārā inventāra, militārā aprīkojuma un militāro transportlīdzekļu atzīšanas kritērijus, to novērtēšanas un uzskaites pamatprincipus šo iestāžu grāmatvedības uzskaitē.
51. Saskaņā ar Aizsardzības ministrijas amatpersonu sniegto skaidrojumu¹¹ uz specifiskas lietošanas materiāliem un inventāru, vadoties no ekonomiskās klasifikācijas kodu skaidrojuma un NATO finanšu prasībām, tiek attiecināts bruņoto spēku transports un inventārs, kurš attiecīgā situācijā kaujas vai mācību apstākļos var tikt pēkšņi iznīcināts. Aizsardzības ministrijas amatpersonas norāda, ka NBS praktiskajā darbā piemēro LR Valsts kases 1998.gada normatīvajā dokumentā „Budžeta iestāžu grāmatvedības kontu plāns un metodiskie norādījumi kontu plāna piemērošanai” (zaudējis spēku) formulētos principus, par specifiskas lietošanas materiāliem un inventāru atzīstot strēlnieku ieročus, prettanku ieročus, mīnmetējus, artilēriju, pretgaisa aizsardzības ieročus un tehniku, bruņutehniku, kara aviācijas kaujas, speciālās un transporta lidmašīnas, jūras spēku kaujas, krasta apsardzes un speciālos kuģus, inženiertehniskās iekārtas, munīciju un inventāru, kas tiek uzskaitīti krājumu sastāvā un nolietojums tiem netiek aprēķināts.
52. Veicot krājumu uzskaites pārbaudi konstatēts, ka Aizsardzības ministrijas padotības iestādes piemēro dažādus militārā inventāra atzīšanas un uzskaites principus.
 - 52.1. GS par militāro inventāru uzskata materiālās vērtības, kuras nodrošina GS militāro uzdevumu izpildi. Tās ir: gaisa transports, gaisa telpas novērošanas nodrošināšanas ierīces, radari, kaujas tehnika, raķetes un raķešu sistēmas, munīcija, meklēšanas un glābšanas aprīkojums, militārais ekipējums u.c. Militārais inventārs GS tiek uzskaitīts apgrozāmo līdzekļu sastāvā kontā 2163, taču militārā inventāra rezerves daļas ar kopējo vērtību Ls 41 221 (lidmašīnu riepas, magnetrons radaram u.c.) GS ir uzskaitītas kontā 2116 – *mašīnu iekārtas un rezerves daļas*.
 - 52.2. NP 3.RNC vairumā gadījumu militāro inventāru saņem bezatlīdzības ceļā no NBS NP un tā grāmatošanā NP 3.RNC parasti vadās pēc inventāra saņemšanas dokumentos norādītiem kontiem. Militāro inventāru attiecina uz kontu 2163 – *speciālais militārais*

¹⁰ MK 15.11.2005. noteikumu Nr. 867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” pielikuma 103.punkts

¹¹ Aizsardzības ministrijas 24.01.2007. vēstule Nr. MV-N/325 „Par informācijas sniegšanu”

inventārs, ieskaitot bruņojumu. Šajā kontā NP 3.RNC uzskaita munīciju, ķīmiskos aizsargtērpus, triecienizturīgas brilles, ieroču siksnas, bruņucepures u.c. Konstatēts, ka bruņucepures un bruņu vestes NP 3.RNC tiek uzskaitītas arī kontā 2162 – *apgērbi, apavi, veļa un gultas piederumi*, piemēram, uz 30.11.2006. šajā kontā bija uzskaitītas bruņu vestes ar kopējo vērtību Ls 142 443. Kontā 2163 – *speciālais militārais inventārs, ieskaitot bruņojumu* uzskaita arī lielgabalus un to rezerves daļas (riepas, tēmekļi u.c.), mīnmetējus, granātmetējus, tankus. Turpretī militārām vajadzībām izmantojamie transportlīdzekļi NP 3.RNC tiek atzīti par pamatlīdzekļiem un uzskaitīti ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā.

- 52.3.NP 1.RNC jūras spēku kaujas, krasta apsardzes un speciālos kuģus atzīst par pamatlīdzekļiem un uzskaita ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā.
- 52.4.NBS NP militāro inventāru atzīst atbilstoši finansējuma avotam, no kā šis inventārs tiek iegādāts. Ja inventāru iegādā no ekonomiskās klasifikācijas kodā 1583 – *pārējie specifiskas lietošanas materiāli un inventārs* plānotajiem līdzekļiem, tad šo inventāru atzīst par speciālo militāro inventāru. Pamatā uz kontu 2163 – *speciālais militārais inventārs, ieskaitot bruņojumu* attiecina bruņojumu, munīciju, speciālzekļus.
53. NP 1.RNC finanšu pārskatā ir uzrādīti krājumi ar vērtību Ls 3 272 316. NP 1.RNC galvenā grāmatas informācija revīzijas laikā nesniedza patiesu priekšstatu par kontu atlikumiem uz 31.12.2005., 01.01.2006. un 31.12.2006. Līdz revīzijas beigām NP 1.RNC datus atjaunoja, tomēr NP 1.RNC pārskata daļā- *krājumi* tika konstatētas neatbilstības grāmatvedības uzskaites datus.
- 53.1.Neatbilstības konstatētas starp JS vienību: JSF Mīnu kuģu eskadras (MKE) un Patruļkuģu eskadras (PKE), kas ietilpst NP 1.RNC finanšu pārskatā, krājumu grupas kontu 2116 – *mašīnu iekārtas un rezerves daļas*, 2161 – *ātri nolietojamais inventārs*, 2162 – *apgērbi, apavi, veļa un gultas piederumi*, 2163 – *speciālais militārais inventārs, ieskaitot bruņojumu* analītiskās uzskaites kopsavilkumos norādītajiem datiem un NBS NP 1.RNC galvenās grāmatas datiem. Tā, piemēram, PKE uzrādītais konta 2116 – *mašīnu iekārtas un rezerves daļas* atlikums uz 01.01.2006. ir par Ls 7 069 lielāks nekā NP 1.RNC galvenajā grāmatā norādītais, savukārt MKE uzrādītais konta 2161 – *ātri nolietojamais inventārs* atlikums uz 01.01.2006. ir par Ls 6 566 mazāks nekā galvenajā grāmatā norādītais. Kopumā neatbilstības konstatētas visos pārbaudes apjomā iekļautajos kontos.
- 53.2.Veicot MKE un PKE konta 2161 – *ātri nolietojamais inventārs* apgrozījuma datu salīdzināšanu ar NP 1.RNC galvenās grāmatas datiem, konstatēts, ka MKE un PKE analītiskās uzskaites kopsavilkumā uzrādītais konta 2161 – *ātri nolietojamais inventārs* apgrozījums par 2006.gadu neatbilst NP 1.RNC galvenās grāmatas datiem. Tā, piemēram, PKE uzrāda par Ls 11 680 lielāku ienākošo summu (saņemtās materiālās vērtības) šajā kontā nekā atspoguļots NP 1.RNC virsgrāmatā, savukārt MKE uzrāda par Ls 8 075 mazāku izejošo summu (izsniegtās/norakstītās materiālās vērtības) nekā uzrādīts NP 1.RNC galvenajā grāmatā.
54. MK 15.11.2005. noteikumu Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kāro grāmatvedības uzskaiti” 10.punktā noteikts, ka vērtības samazināšanās novērtēšana attiecas uz visām aktīvu kategorijām. Savukārt saskaņā ar šo noteikumu 38.punktu krājumu vērtība var būt zemāka par to iegādes vērtību, ja tie ir bojāti, pilnīgi vai daļēji novecojuši. Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs krājumu vērtības novērtēšana pārskata gadā nav veikta un Aizsardzības ministrijas konsolidētajā finanšu pārskatā krājumi, tai skaitā militārais inventārs, uzrādīti to iegādes vērtībā, neatkarīgi no to tehniskā stāvokļa un nolietojuma pakāpes. Piemēram, GS kontā 2163 – *speciālais militārais inventārs, ieskaitot bruņojumu* līdztekus ekipējumam un dažāda veida speciālzekļiem uzrādītas lidmašīnas ar kopējo vērtību Ls 185 934, helikopteri ar kopējo vērtību Ls 4 374 876 un radari ar kopējo vērtību Ls 406 547. Šī inventāra vērtības novērtēšana kopš tā uzņemšanas GS grāmatvedības uzskaitē nav veikta. Savukārt NP 3.RNC šajā kontā līdztekus dažāda veida aizsargtērpiem

un munīcijai uzrādīti tanki ar kopējo vērtību Ls 283 230, kas uzņemti NP 3.RNC uzskaitē 2000.gadā un kopš šī brīža to vērtības novērtēšana nav veikta.

55. MK 15.11.2005. noteikumu Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” 34.punkts nosaka, ka apgrozāmie līdzekļi ir aktīvi, kurus budžeta iestāde plāno izmantot gada laikā. Savukārt saskaņā ar šo noteikumu 37.punktu krājumi ir budžeta iestādes īstermiņa aktīvi, kas paredzēti tās darbības nodrošināšanai, atsavināšanai un materiālu un izejvielu veidā atrodas vai tiks izlietoti saimnieciskās darbības procesā. Revīzijā konstatēts, ka Aizsardzības ministrijas padotības iestādes pārskata gadā uz īstermiņa aktīviem attiecina materiālos aktīvus, kuru lietošanas laiks pārsniedz vienu gadu, neievērojot MK 15.11.2005. noteikumu Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” 34.punkta prasības.

55.1.NBS NP konta 2114 – *saimniecības materiāli un kancelejas piederumi* atlikums pārskata gada beigās ir Ls 284 831. 44% (Ls 125 788) no šī konta atlikuma veido materiālie aktīvi, kas NBS NP uzskaitē atradās uz 01.01.2006. (piem. kanalizācijas caurules, izlietnes un ūdens filtri, sūkņi, žogs, virve utml.). Arī 41% (Ls 144 749) no šī konta 2006.gadā izsniegtajiem materiālajiem aktīviem (Ls 350 950) atradās NBS NP uzskaitē jau uz 01.01.2006. Šāda tendence konstatēta arī kontā 2116 – *mašīnu iekārtas un rezerves daļas* uzskaitītajiem materiālajiem aktīviem, kur 78% (Ls 287 600) no konta atlikuma (Ls 367 556) uz 31.12.2006. un 74% (Ls 349 087) no šī konta izsniegtajiem krājumiem (Ls 470 456) atradās NBS NP uzskaitē jau uz 01.01.2006. Jāpiezīmē, ka NBS NP finanšu pārskatā uzrādītie krājumi veido 44% no kopējiem Aizsardzības ministrijas konsolidētajā pārskatā uzrādītajiem krājumiem.

Secinājumi

56. Pārskata gadā nav nodrošināta visu normatīvajos aktos noteikto krājumu uzskaites principu ievērošana Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs, kas rada risku, ka Aizsardzības ministrijas konsolidētajā finanšu pārskatā uzrādītā krājumu vērtība Ls 83 526 540, kas veido 39% no Aizsardzības ministrijas aktīviem pārskata gada beigās, nav patiesa.

56.1.Nav veikta krājumu vērtības samazināšanās novērtēšana¹², kas rada risku, ka Aizsardzības ministrijas konsolidētajā finanšu pārskatā uzrādītie krājumi Ls 83 526 540 nav pareizi novērtēti.

56.2.Uz īstermiņa aktīviem attiecināti materiālie aktīvi, kuru lietošanas laiks pārsniedz vienu gadu¹³, kas rada risku, ka Aizsardzības ministrijas konsolidētajā finanšu pārskatā apgrozāmo līdzekļu sastāvā tiek uzrādīti ilgtermiņa aktīvi.

57. Aizsardzības ministrija nav nodrošinājusi normatīvo aktu izstrādi par militārā inventāra, aprīkojuma un militāro transportlīdzekļu atzīšanas kritērijiem un šo materiālo aktīvu uzrādīšanas pamatprincipiem Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu grāmatvedības uzskaitē, kā rezultātā Aizsardzības ministrijas konsolidētais finanšu pārskats satur dažādi atzītus un uzskaitītus vienādu aktīvu posteņus.

58. NP 1.RNC galvenās grāmatas dati revīzijas laikā nesniedza skaidru un patiesu priekšstatu par krājumu grāmatvedības uzskaites pareizību, kas rada risku, ka krājumi šīs iestādes finanšu pārskatā nav uzrādīti patiesā vērtībā.

Ieteikumi

59. Nodrošināt normatīvo aktu izstrādi par militārā inventāra, aprīkojuma un militāro transportlīdzekļu atzīšanas, novērtēšanas un uzskaites principiem Aizsardzības ministrijas padotības iestāžu grāmatvedības uzskaitē.

¹² MK 15.11.2005. noteikumu Nr. 867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” 10. un 38.punkts

¹³ MK 15.11.2005. noteikumu Nr. 867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” 34.punkts

60. Nodrošināt MK 15.11.2005. noteikumu Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” normu ieviešanu Aizsardzības ministrijas un tās padotības iestāžu grāmatvedības uzskaitē.
61. Aizsardzības ministrijai veikt pasākumus, kas nodrošinātu NP 1.RNC grāmatvedības uzskaites sakārtošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Videja prioritāte

Bilance: Norēķini par prasībām (debitori)

Konstatējumi

62. Aizsardzības ministrijas 2006.gada konsolidētajā finanšu pārskatā uzrādīti norēķini par prasībām (debitori) ar kopējo vērtību Ls 792 742 jeb 0,34% no Aizsardzības ministrijas aktīviem.
63. MK 15.11.2005. noteikumi Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” noteica jaunus debitoru prasību uzskaites principus. Saskaņā ar šiem noteikumiem debitoru prasību atlikumus bilancē jānorāda neto vērtībā, atskaitot nedrošiem parādiem izveidotos uzkrājumus.
64. Ņemot vērā MK 15.11.2005. noteikumu Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” prasības, Aizsardzības ministrija 17.11.2006. ir izdevusi noteikumus Nr. 38-not „Kārtība, kādā veic debitoru parādu uzskaitīšanu un norakstīšanu”, kas nosaka Aizsardzības ministrijai un tās padotības iestādēm debitoru prasību uzskaites principus.
65. Revīzijā konstatēts, ka pārskata gadā nav nodrošināta visu normatīvajos aktos noteikto debitoru prasību uzskaites principu ievērošana Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs.
 - 65.1. NBS NP finanšu pārskatā debitoru parādi uzrādīti Ls 12 034 apmērā jeb 0,02% no aktīvu vērtības. Savukārt debitoru parādi Ls 13 987 apmērā atzīti par bezcerīgiem, norakstīti izdevumos un uzskaitīti zembilances kontā. Bezcerīgo parādu atzīšanā nav ievērotas Aizsardzības ministrijas 17.11.2006. noteikumu Nr. 38-not „Kārtība, kādā veic debitoru parādu uzskaitīšanu un norakstīšanu” 13.punkta prasības, jo 90% no zembilancē uzskaitītajiem debitoriem par bezcerīgiem ir atzīti bez šo faktu apliecinājošiem dokumentiem. Uzkrājumi nedrošiem (šaubīgiem) debitoru parādiem NBS NP pārskata gadā nav veidoti.
 - 65.2. AĪVA finanšu pārskatā debitoru parādi uzrādīti Ls 23 831 jeb 0,2% no aktīvu vērtības. AĪVA debitoru parādi uzrādīti to neto uzskaites vērtībā, no šaubīgo debitoru summas atņemot šo debitoru parādiem izveidotos uzkrājumus. Par bezcerīgiem atzīti un zembilances kontā uzrādīti debitoru parādi Ls 40 029 apmērā. Izvērtējot debitoru parādu uzskaiti, konstatēts, ka debitoru prasības Ls 24 826 apmērā (18% no kopējās grāmatvedības uzskaitē uzrādītās debitoru parādu summas Ls 140 500) pēc to atgūšanas iespējamības nav izvērtētas, kā to nosaka Aizsardzības ministrijas 17.11.2006. noteikumu Nr.38-not „Kārtība, kādā veic debitoru parādu uzskaitīšanu un norakstīšanu” 8.punkts. Pārskata gadā AĪVA izveidoja jaunus debitoru parādu uzskaites kontus un bez attaisnojuma dokumentiem uz atbilstošiem kontiem pārgrāmatoja iepriekšējā gada debitoru parādu atlikumus ar kopējo summu Ls 807 565, kas ir pretrunā ar likuma „Par grāmatvedību” 7.panta pirmās daļas un MK 21.12.2003. noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju” 29.punkta prasībām.
 - 65.3. GS finanšu pārskatā uzrādīti debitoru parādi Ls 6053 vērtībā jeb 0,03% no GS aktīvu vērtības. Zembilances kontā ir uzrādīti par bezcerīgajiem debitoru parādiem atzītie parādi Ls 1769 apmērā. GS nedrošiem (šaubīgiem) debitoru parādiem uzkrājumi nav veidoti. GS grāmatvedības kontā 2381 – *darbiniekiem izsniegtie avansi* uzrādītie debitoru parādi Ls 2246, kas veido 37% no kopējiem debitoru parādiem, nav izvērtēti

pēc to atgūšanas iespējamības kā to nosaka Aizsardzības ministrijas 17.11.2006. noteikumu Nr.38-not „Kārtība, kādā veic debitoru parādu uzskaitīšanu un norakstīšanu” 8.punkts.

- 65.4. Pārskata gadā GS avansa maksājumus par precēm un pakalpojumiem uzskaitīja grāmatvedības konta 5310 – *īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem* debeta pusē nevis tajā pašā bilances grupā, kur pēc darījuma izpildes uzskaitīs iegūto aktīvu, kā to nosaka MK 15.11.2005. noteikumu Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” 53.punkts. Sastādot gada pārskatu, GS bez attaisnojuma dokumentiem pārgrāmatoja grāmatvedības konta 5310 debeta atlikumu Ls 2 315 664 uz bilances grupu, kur paredzēts uzskaitīt attiecīgo aktīvu. Šīs darbības veiktas bez attaisnojuma dokumenta, neievērojot likuma „Par grāmatvedību” 7.panta pirmās daļas un MK 21.12.2003. noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju” 29.punkta prasības.
- 65.5. Aizsardzības ministrijas Centrālā aparāta finanšu pārskatā uzrādīti debitoru parādi Ls 311 328 apmērā jeb 1,3% no aktīvu vērtības. Debitoru parādi uzrādīti to neto uzskaites vērtībā. Par bezcerīgiem atzīti un zembilances kontā norādīti debitoru parādi Ls 19 452 apmērā. Aizsardzības ministrijas Centrālajā aprātā nav dokumentēti pierādījumi, kas apliecinātu, ka uzskaitē esošo debitoru prasību īstermiņa un ilgtermiņa daļas ir izvērtētas, kā to nosaka MK 15.11.2005. noteikumu Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” 45.punkts un Aizsardzības ministrijas 25.09.2006. noteikumu Nr.28-NOT „Aizsardzības ministrijas centrālā aparāta grāmatvedības uzskaites un konsolidēto pārskatu sastādīšanas kārtība” 170.punkts, tai skaitā grāmatvedības kontā 2389 – *norēķini par iemaksātajiem dzīvokļu depozītiem militārajiem atašējiem un pārstāvjiem* uzrādītās saistības Ls 53 069 (17% no kopējiem debitoru parādiem) apmērā un 2383 – *norēķini ar militārajiem atašējiem un pārstāvjiem* uzrādītās saistības Ls 245 563 (79% no kopējiem debitoru parādiem).

Secinājumi

66. Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs pārskata gadā nav nodrošināta visu normatīvajos aktos noteikto debitoru parādu uzskaites principu ievērošana, kas rada risku, ka Aizsardzības ministrijas konsolidētajā pārskatā debitoru parādi Ls 792 742 nav uzrādīti patiesā vērtībā.

Ieteikums

67. Aizsardzības ministrijai izstrādāt un ieviest kontroles procedūras, kas nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto debitoru parādu uzskaites principu ievērošanu Aizsardzības ministrijas padotības iestādēs.

Izdevumi: Atalgojumi

Konstatējumi

68. Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs 2006.gadā atalgojumiem izlietoti Ls 44 729 402 jeb 33% no Aizsardzības ministrijas pārskata gada kopējiem izdevumiem.
69. Veicot atalgojumu aprēķinu un izmaksu pārbaudes Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs, konstatēts:
- 69.1. MK 15.01.2002. noteikumu Nr.17 „Noteikumi par valsts aģentūru direktoru atalgojumu” 2.punkts nosaka, ka valsts aģentūras direktoru var prēmēt reizi gadā par pārvaldes līguma izpildi un valsts aģentūras sekmīgu darbību un šīs prēmijas apmērs nevar pārsniegt 15% no direktora mēneša amatalgu summas gadā. 2006.gadā AĪVA direktoram četras reizes izmaksātas prēmijas kopsummā 32% no direktora mēneša amatalgu summas gadā, savukārt LĢIA direktors tika prēmēts trīs reizes un kopējais prēmiju apmērs sastādīja 15,23% no direktora mēneša amatalgu summas gadā.

69.2. Pārskata gadā LĢIA tika izmantotas divas mēneša darba algas aprēķināšanas sistēmas: laika mēneša darba algas sistēma un akorda algas sistēma. LĢIA normatīvajos aktos nav noteikti akorda algas aprēķināšanas principi, tai skaitā darba norma stundās uz vienu izpildāmā darba apjoma mērvienību. LĢIA pārskata gadā paredzamo darbu tāmju aprēķinos izmantota izpildītāju stundas likme, kas pārsniedz darbiniekam, kas izpilda attiecīgos darbus, pieļaujamo stundas likmi¹⁴.

Secinājumi

70. Aizsardzības ministrija nav nodrošinājusi normatīvo aktu prasību¹⁵ izpildi attiecībā uz tās padotībā esošo valsts aģentūru direktoru prēmēšanu.
71. LĢIA normatīvajos aktos nav noteikti akorda algas aprēķināšanas principi, kas rada risku, ka netiks nodrošināta akorda algu aprēķina likumība.

Ieteikumi

72. Aizsardzības ministrijai nodrošināt uzraudzību, ka valsts aģentūru direktori tiek prēmēti normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un apmērā.
73. LĢIA noteikt akorda algas aprēķināšanas principus.

Izdevumi: Maksa par degvielu

Konstatējumi

74. Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs 2006.gadā izdevumi par degvielu sastāda Ls 2 299 076 jeb 2% no Aizsardzības ministrijas pārskata gada kopējiem izdevumiem.
75. NP 1.RNC pārskata gada izdevumi par degvielu bija Ls 643 911, kas sastāda 28% no Aizsardzības ministrijas kopējiem izdevumiem par degvielu.
76. Saskaņā ar MK 13.04.2005. rīkojumu Nr.235 „Par sarunu procedūras piemērošanu kuģu, aviācijas un sauszemes transportlīdzekļu degvielas un kuģu eļļas iegādei” tika veikta sarunu procedūra par sauszemes transportlīdzekļu degvielas un kuģu eļļas piegādi līdz jauna piegādātāja noteikšanai atklāta konkursa rezultātā. Sarunu procedūras rezultātā 2005.gada jūlijā tika noslēgti līgumi starp NP 1.RNC un SIA „Sumata”(Reģ. Nr. LV 41203006308) un SIA „V.Biļuka komercfirma „Evija” (Reģ. Nr. LV 42103006654) par dīzeļdegvielas piegādi, kā arī līgums ar Valsts akciju sabiedrību „Latvijas Nafta” (Reģ. Nr. LV 40003003174) par degvielas piegādi.
77. Saskaņā ar iepriekš minēto rīkojumu un noslēgtajiem līgumiem piegādes varēja veikt ne ilgāk par sešiem mēnešiem, taču konstatēts, ka, pamatojoties uz NBS NP 30.12.2005. pavēli Nr.1136 „Par degvielas piegādes līgumiem”, NP 1.RNC degvielas piegādes veiktas arī pēc noteiktā termiņa līdz 2006.gada beigām.

Secinājums

78. Pārskata gadā, veicot degvielas iegādes, NP 1.RNC nav nodrošināta normatīvo aktu prasību¹⁶ izpilde.

Ieteikums

79. Aizsardzības ministrijai izstrādāt un ieviest kontroles procedūras, kas nodrošinātu degvielas iegādi atbilstoši Publisko iepirkumu likuma prasībām.

¹⁴ MK 20.12.2005 noteikumu Nr.995 „Noteikumi par tiešās pārvaldes iestāžu ierēdņu, darbinieku un amatpersonu un Centrālās vēlēšanu komisijas un Centrālās zemes komisijas darbinieku darba samaksas sistēmu un kvalifikācijas pakāpēm, kā arī ierēdņu pabalstiem un kompensāciju” 6. un 14. punkts

¹⁵ MK 15.01.2002. noteikumi Nr.17 „Noteikumi par valsts aģentūru direktoru atalgojumu”

¹⁶ Likums „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” un Publisko iepirkumu likums

Bilance: Nemateriālie ieguldījumi

Konstatējumi

80. Aizsardzības ministrijas konsolidētajā finanšu pārskatā nemateriālie ieguldījumi uzrādīti Ls 2 137 495 apmērā, kas veido 1% no kopējiem Aizsardzības ministrijas aktīviem.
81. Aizsardzības ministrijā nav noteikti ilgtermiņa ieguldījumu klasifikācijas kritēriji un pamatnostādnes padotības iestāžu grāmatvedības politikai attiecībā uz nemateriālo ieguldījumu lietderīgās lietošanas laika noteikšanu.
82. Saskaņā ar MK 15.11.2005. noteikumu Nr.867 „Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti” 14.punktu, veicot pamatlīdzekļa atjaunošanu, rekonstrukciju vai uzlabojumus, kas pagarina pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laiku vai būtiski uzlabo tā stāvokli, izdevumus ir jāpieskaita pamatlīdzekļa uzskaites vērtībai. Aizsardzības ministrijas Centrālajā aparātā būvniecības tehniskā projekta izmaksas Ls 9 427 nav iekļautas pamatlīdzekļa remontdarbu vērtībā, bet gan attiecinātas uz nemateriālo ieguldījumu kontu 1129 – *pārējās nemateriālo ieguldījumu tiesības*, izveidojot jaunu nemateriālo ieguldījumu objektu.
83. NBS AŠ grāmatvedības organizācijas dokumentos noteiktas vispārīgas nemateriālo ieguldījumu lietderīgā lietošanas laika noteikšanas un šo ieguldījumu vērtības samazināšanās (amortizācijas) aprēķināšanas prasības. Nemateriālo ieguldījumu klasifikācijas kritēriji NBS AŠ nav noteikti. Konstatēts, ka nemateriālo ieguldījumu lietderīgās lietošanas laiku NBS AŠ atsevišķos gadījumos nosaka materiāli atbildīgā persona. NBS AŠ 2006.gada finanšu pārskatā uzrādīti nemateriālie ieguldījumi Ls 979 889, kas veido 46% no Aizsardzības ministrijas konsolidētajā pārskatā uzrādītajiem nemateriālajiem ieguldījumiem.

Secinājums

84. Ilgtermiņa ieguldījumu klasifikācijas kritēriju un pamatnostādņu padotības iestāžu grāmatvedības politikai attiecībā uz nemateriālo ieguldījumu vērtības samazināšanās aprēķinu trūkums rada risku, ka Aizsardzības ministrijas konsolidētajā finanšu pārskatā nemateriālie ieguldījumi nav uzrādīti patiesā vērtībā un vienādi aktīvi dažādām iestādēm var tikt atzīti dažādi.

Ieteikums

85. Noteikt ilgtermiņa ieguldījumu klasifikācijas kritērijus un pamatnostādnes Aizsardzības ministrijas padotības iestādēm nemateriālo ieguldījumu vērtības samazināšanās noteikšanai.

Izdevumi: Transportlīdzekļu uzturēšana un remonts

Konstatējumi

86. Aizsardzības ministrijā un tās padotības iestādēs 2006.gadā transportlīdzekļu uzturēšanas un remonta izdevumiem izlietoti Ls 1 857 758 jeb 1,36% no Aizsardzības ministrijas pārskata gada kopējiem izdevumiem.
87. GS transportlīdzekļu uzturēšanas un remonta izdevumiem izlietoja Ls 85 566, kas sastāda 4,6% no kopējiem Aizsardzības ministrijas transportlīdzekļu uzturēšanas un remonta izdevumiem.
88. GS pārskata gadā uz ekonomiskās klasifikācijas kodu 1452 – *transportlīdzekļu uzturēšana un remonts* tiek attiecināti izdevumi par lidmašīnu un helikopteru remontdarbiem. Tā kā GS lidmašīnas un helikopteri tiek uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā, to remontdarbu izdevumi atbilstoši MK 01.03.2005. noteikumu Nr.155 „Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām” prasībām attiecināmi uz ekonomiskās klasifikācijas kodu 1453 – *iekārtas, inventāra un aparatūras remonts, tehniskā apkalpošana*.

Secinājums

89. GS izdevumu uzskaitē nav ievērotas normatīvo aktu prasības¹⁷.

Ieteikums

90. GS nodrošināt budžeta līdzekļu izlietojuma uzskaiti atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai budžeta izdevumu klasifikācijai.

Revīzijas grupas vadītāja
valsts revidente

I. Grīnhofa

Revīzijas grupa

valsts revidente

B. Vilciņa

valsts revidents

A. Jevčuks

valsts revidents

J. Blaus

valsts revidenta palīdzē

D. Rozentāle

valsts revidenta palīgs

G. Zemītis

¹⁷ MK 01.03.2005. noteikumi Nr.155 „Noteikumi par budžetu izdevumu klasifikāciju atbilstoši ekonomiskajām kategorijām”